

Kommittédirektiv

Bildandet av Statens skolinspektion

**Dir.
2008:3**

Beslut vid regeringssammanträde den 7 februari 2008

Sammanfattning av uppdraget

En särskild utredare ska förbereda och genomföra bildandet av en ny myndighet med ansvar för tillsyn över och kvalitetsgranskning av skolväsendet m.m. Den nya myndigheten ska även svara för ärenden som kan beskrivas som tillståndsprövning, dvs. godkännande respektive rätt till bidrag för fristående skolor samt återkallande av sådant godkännande och sådan rätt till bidrag. Barn- och elevombudet för likabehandling ska inordnas i myndigheten, och myndigheten ska även tillhandahålla kansliresurser för Skolväsendets överklagandenämnd. Den nya myndighetens namn ska vara Statens skolinspektion.

Uppdraget gäller med förbehåll för riksdagens kommande beslut med anledning av regeringens förslag i propositionen Nya skolmyndigheter (prop. 2007/08:50).

Utredaren ska bl.a. bemanna myndigheten samt föreslå mål för verksamhetens olika delar och anslagsfördelning.

Utredaren ska även vidta de åtgärder som i övrigt krävs för att den nya myndigheten ska kunna inrättas den 1 oktober 2008.

Bakgrund

Regeringen gav i mars 2007 en särskild utredare i uppdrag att se över myndighetsstrukturen inom skolväsendet m.m. (dir. 2007:28). Skolmyndighetsutredningen överlämnade sitt betänkande den 1 november 2007 (SOU 2007:79). Betänkandet

har remitterats och regeringen har beslutat att överlämna propositionen Nya skolmyndigheter till riksdagen. Propositionen innehåller en beskrivning av en ny myndighetsstruktur inom skolväsendet m.m. och vissa lagförslag som är nödvändiga för att genomföra strukturförändringarna.

Regeringen bedömer att en särskild myndighet bör skapas för tillsyn och kvalitetsgranskning. På så sätt kan en god granskning av måloppfyllelsen och verksamheten inom förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning säkerställas i den nya myndighetsstrukturen för skolväsendet m.m. Genom att skilja tillsynsuppgifterna från de föreskrivande, utvecklande och bidragsförmedlande uppgifterna skapas också en tydlig och förutsägbar rollfördelning, vilket i sin tur ger myndigheterna förutsättningar att genomföra sina uppgifter på ett effektivt sätt. Den nya myndighetens namn ska vara Statens skolinspektion.

Regeringen bedömer vidare att Skolinspektionens granskning kan bli skarpare och mer ändamålsenlig om den förenas med vissa ingripandemöjligheter. Att förena tillståndsgivning och tillsyn är lämpligt ur effektivitetssynpunkt och vanligt förekommande hos andra statliga tillsynsmyndigheter. Uppgiften att svara för godkännande respektive rätt till bidrag för fristående skolor samt återkallande av sådant godkännande och sådan rätt till bidrag ska därför föras från Statens skolverk till Skolinspektionen.

Vid Skolinspektionen kommer genom tillsyn och kvalitetsgranskning en bred och djup kompetens att samlas vad gäller sakområdet samt vad gäller skoljuridik och juridisk utredningsmetodik. Denna kompetens gör myndigheten lämplig att överta det ansvar som Skolverket i dag har för att inom sitt verksamhetsområde se till att lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever följs. Skolinspektionen ska även överta de andra uppgifter som Skolverket i dag har enligt lagen. Barn- och elevombudet för likabehandling, som i dag utför uppgifter som enligt lagen ska ombesörjas av Skolverket, ska knytas till

Skolinspektionen. Myndigheten ska även tillhandahålla kanslistöd åt Skolväsendets överklagandenämnd.

Utbildningsinspektionsutredningen har lämnat förslag till den statliga utbildningsinspektionens framtida inriktning och utformning (SOU 2007:101). Betänkandet har remitterats och synpunkter ska lämnas senast den 3 mars 2008. Betänkandet och dess beredning kan komma att föranleda tilläggsdirektiv till denna utredning.

Den nya myndighetens inriktning och förutsättningar

Skolinspektionen ska vara en myndighet för nationell tillsyn och kvalitetsgranskning inom skolväsendet m.m. Skolinspektionen ska ansvara för tillsyn över och kvalitetsgranskning av det offentliga skolväsendet samt den av det allmänna anordnade förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen och utbildningen vid fristående skolor. Myndigheten ska även ha de andra tillsynsuppgifter som i dag åligger Skolverket och svara för tillståndsprövning.

Från Skolverket överförs ansvaret till Skolinspektionen att tillhandahålla kansliresurser för Skolväsendets överklagandenämnd. Barn- och elevombudet för likabehandling ska också föras över från Skolverket till den nya myndigheten.

Skolinspektionen ska således överta de arbetsuppgifter som i dag vilar på Skolverket avseende ovan nämnda verksamheter.

Den nationella uppföljning och utvärdering som Skolverket även framgent ska svara för kommer rimligen att utgöra ett viktigt underlag för Skolinspektionens verksamhet. Samtidigt bör Skolverket kunna använda inspektionsresultat i sitt arbete med t.ex. uppföljning och utvärdering. Ett väl fungerande samarbete mellan Skolinspektionen och Skolverket kring dessa frågor är därför viktigt.

Uppdraget

En särskild utredare ska förbereda och genomföra bildandet av en ny myndighet, Statens skolinspektion, med samlat ansvar för

frågor som rör tillsyn över och kvalitetsgranskning av det offentliga skolväsendet. Myndigheten ska även ha de andra tillsynsuppgifter som i dag åligger Skolverket. Skolinspektionen ska vidare svara för tillståndsprövning, dvs. godkännande respektive rätt till bidrag för fristående skolor samt återkallande av sådant godkännande och sådan rätt till bidrag. Barn- och elevombudet för likabehandling ska inordnas i myndigheten, som även ska tillhandahålla kansliresurser för Skolväsendets överklagandenämnd. Myndigheten ska kunna inrättas den 1 oktober 2008.

Uppdraget gäller med förbehåll för riksdagens kommande beslut med anledning av regeringens förslag i propositionen Nya skolmyndigheter.

Verksamhetsmål och anslagsfördelning m.m.

Utredaren ska föreslå mål för de olika delarna av myndighetens verksamhet. Utredaren ska även föreslå hur myndighetens anslag ska fördelas på anslagsposter och föreslå en verksamhetsplan för myndigheten för perioden den 1 oktober–31 december 2008. Förslagen ska kunna utgöra ett underlag inför regeringens arbete med den nya myndighetens regleringsbrev. Utredaren ska utgå från de resurser som Skolverket har i dag för tillsyn och kvalitetsgranskning, verksamhet avseende godkännande och rätt till bidrag för fristående skolor och återkallande av sådant tillstånd och sådan rätt till bidrag samt kanslistöd för Skolväsendets överklagandenämnd.

Utredaren ska med utgångspunkt i erfarenheterna från den tid som barn- och elevombudet för likabehandling har bedrivit sin verksamhet föreslå en dimensionering och finansiering för ombudet. Utredaren ska även beakta att anslaget i enlighet med vad som aviserades i budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1) tillförs 150 miljoner kronor från 2008 avseende främst utbildningsinspektion.

Vidare ska utredaren lämna ett budgetunderlag för perioden 2009–2011.

Stödfunktioner, organisation och bemanning

Utredaren ska besluta om myndighetens organisation och överväga lämpliga arbetsformer. Den nya myndighetens huvudkontor ska placeras i Stockholmsområdet, men myndigheten bedöms ha behov av verksamhet på flera orter i landet. Myndigheten bör ha en regional organisation med en god geografisk spridning. Med en regional organisation finns goda förutsättningar för kännedom om regionala och lokala förhållanden bland inspektörer och annan personal. Genom regional närvaro minskar också avstånd och restider, vilket medför rimligare arbetsvillkor och möjlighet till reducerade reskostnader. Utredaren ska i sitt arbete med att utforma Skolinspektionens regionala organisation utgå från den regionala organisation som i dag finns vid Skolverket och Myndigheten för skolutveckling. Detta innebär att kontor kan komma att finnas i Göteborg, Karlstad, Linköping, Lund, Stockholm, Sundsvall, Umeå och Växjö. I syfte att säkra en sammanhållen inspektionsverksamhet och likvärdiga bedömningar över landet bör antalet regionala enheter inte öka nämnvärt jämfört med dagens regionala organisation vid Skolverket.

Utredaren ska särskilt överväga lokalisering av Skolväsendets överklagandenämnd och barn- och elevombudet för likabehandling.

Utredaren ska därutöver vidta de åtgärder som i övrigt krävs för att myndigheten ska kunna inrättas den 1 oktober 2008. I det ingår att förbereda anslutningen av den nya myndigheten till det statliga redovisningssystemet och lägga upp redovisningsplaner. Utredaren ska vidare bygga upp administrativa och IT-tekniska system för den nya myndigheten. Utredaren ska ingå nödvändiga avtal för myndighetens verksamhet. I syfte att uppnå bästa möjliga kostnadseffektivitet bör utredaren överväga att överta befintliga avtal m.m. där så är möjligt.

Utredaren ska fullgöra de åtgärder som krävs enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet. Den nya myndigheten ska bemannas med beaktande av reglerna om övergång av verksamhet i 6 b § lagen (1982:80) om

anställningsskydd. Utredaren ska fatta beslut om bemanning liksom även i övrigt utöva arbetsgivarens befogenheter.

Uppdragets genomförande och tidsplan

Utredaren ska samråda med Skolverket, Skolväsendets överklagandenämnd, barn- och elevombudet för likabehandling, Ekonomistyrningsverket och den avvecklingsmyndighet som regeringen avser att bilda för avvecklingen av vissa myndigheter och verksamheter inom skolväsendet m.m. I den utsträckning det behövs ska utredaren även samråda med övriga berörda myndigheter och organisationer. Myndigheterna ska lämna utredaren det underlag som utredaren begär.

Utredaren ska hålla berörda centrala arbetstagarorganisationer informerade om arbetet och ge dem tillfälle att framföra synpunkter. Utredaren ska särskilt beakta behovet av att hålla personalen vid berörda myndigheter informerad.

Utredaren ska löpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) underrättat om arbetet. Utöver det ska utredaren senast den 16 juni 2008 lämna

- förslag på mål för de olika delarna av myndighetens verksamhet,
- förslag på hur myndighetens anslag ska fördelas och verksamhetsplan för perioden den 1 oktober–31 december 2008,
- budgetunderlag för perioden 2009–2011, och
- en redovisning av hur berörd personal har informerats och förberetts på kommande förändringar.

En slutrapport ska lämnas senast den 30 september 2008. Av slutrapporten ska framgå hur myndighetens organisation ska utformas.

(Utbildningsdepartementet)